

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/publikacje/ksiazki-wroclaw/33503,Po-linii-rewizjonizmu-nacjonalizmu-syjonizmu-Aparat-bezpieczenstwa-wobec-ludnosc.html>
23.04.2024, 14:54

„Po linii” rewizjonizmu, nacjonalizmu, syjonizmu... Aparat bezpieczeństwa wobec ludności niepolskiej na Dolnym Śląsku (1945-1989)

Jarosław Syrnyk, „Po linii” rewizjonizmu, nacjonalizmu, syjonizmu... Aparat bezpieczeństwa wobec ludności niepolskiej na Dolnym Śląsku (1945-1989), Wrocław 2013, 310 s.

Fragmety *Wstępu*

Intensywne, trwające od kilkunastu lat badania naukowe nad funkcjonowaniem aparatu bezpieczeństwa w Polsce Ludowej znacząco poszerzyły naszą wiedzę faktograficzną o powojennej historii kraju, doprowadziły również do nowych interpretacji zachodzących w tym okresie wydarzeń i procesów. Eksploracje, prowadzone między innymi przez naukowców z Instytutu Pamięci Narodowej (IPN), ale także tocząca się ożywiona debata polityczna (np. wokół tzw. lustracji, polityki historycznej itd.), przyczyniły się do wzrostu zainteresowania dziejami powojennego czterdziestopięciolecia wśród najszerszych kręgów społeczeństwa. Nieodległa czy wręcz „nieostygła” przeszłość jest znów nie tylko domeną dociekań zawodowych historyków, lecz także elementem świadomości, acz z różną intensywnością, wplątany i wplątany w naszą codzienność, a tym samym rzutującym na kształt naszej przyszłości.

(...)

Praca składa się z pięciu rozdziałów, wstępu, zakończenia oraz części dodatkowych (bibliografii, indeksów itd.). Zakres tematyczny został, jak się zdaje, w wystarczający sposób określony w tytułach poszczególnych rozdziałów. Chciałbym w tym miejscu nieco miejsca poświęcić samej koncepcji konstrukcji pracy. Rozważałem kilka ich wariantów. Jeden z nich opierał się na próbie odwołania się do struktur i deklaracyjnych zakresów zadań UB/SB. Próba realizacji takiego pomysłu napotkała jednak liczne rafy i miałizny z powodu nazbyt częstych zmian organizacyjnych w aparacie bezpieczeństwa, przesuwania zagadnień między różnymi pionami, realizowania niektórych z nich przez kilka pionów jednocześnie itd. Istniała też silna pokusa zastosowania „schematu narodowościowego”, tj. poświęcenia każdej z licznějších grup narodowych „występujących” na Dolnym Śląsku odrębnego rozdziału. Koncept taki wydał się mi jednak niedostatecznie użyteczny do skonstruowania uogólniających i wartościowych wniosków. Być może nawet – gdyby spojrzeć na tytułowe zagadnienie ze znacznie szerszej perspektywy – wniosków dotyczących entropii układu społeczno-politycznego, narzuconego (w znacznej części) społeczeństwu polskiemu w latach czterdziestych XX w. Ostatecznie wybrany schemat pracy nie jest prostym odwzorowaniem informacji znajdujących się w dokumentach źródłowych. Nie podąża na oślep za

formalnymi zmianami, nie jest leksykonem funkcjonariuszy (zamieszczone zostały biogramy jedynie wybranych osób), ale też stara się nie przesądzać o istotnych zagadnieniach badawczych przed ich rozpoznaniem. Punktem wyjścia są dla niego pojedyncze „zadania” realizowane w latach 1945–1989. Mam nadzieję, że właśnie dzięki temu nieco bardziej koresponduje z realiami funkcjonowania organów bezpieczeństwa.

PLIKI DO POBRANIA

[SPIS TREŚCI \(pdf, 104.89 KB\)](#)